

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 203/2020-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti BA One, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, IČO 36 722 316, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd upovedomeniami o zastavení starých exekúcií súdnej exekútorky JUDr. Barbory Božíkovej Ághovej sp. zn. EX 1476/06, sp. zn. EX 318/00, sp. zn. EX 1812/06, sp. zn. EX 43/07, sp. zn. EX 42/07, sp. zn. EX 10/07, sp. zn. EX 851/07, sp. zn. EX 687/08, sp. zn. EX 4/07, sp. zn. EX 314/07, sp. zn. EX 29/08 z 12. februára 2012,

- sp. zn. EX 1061/99, sp. zn. EX 1105/99, sp. zn. EX 443/01, sp. zn. EX 823/00, sp. zn. EX 327/01, sp. zn. EX 619/00, sp. zn. EX 389/00, sp. zn. EX 294/00, sp. zn. EX 97/00, sp. zn. EX 1507/00, sp. zn. EX 1448/99, sp. zn. EX 1447/99, sp. zn. EX 1384/99, sp. zn. EX 1196/99, sp. zn. EX 491/01, sp. zn. EX 682/01, sp. zn. EX 1181/03, sp. zn. EX 1180/03, sp. zn. EX 823/03, sp. zn. EX 819/03, sp. zn. EX 818/03,

sp. zn. EX 814/03, sp. zn. EX 663/03, sp. zn. EX 662/03, sp. zn. EX 592/02, sp. zn. EX 529/02, sp. zn. EX 215/02, sp. zn. EX 531/01, sp. zn. EX 755/01, sp. zn. EX 1874/03, sp. zn. EX 1214/03, sp. zn. EX 1177/04, sp. zn. 1173/04, sp. zn. EX 1172/04, sp. zn. EX 842/04, sp. zn. EX 840/04, sp. zn. EX 835/04, sp. zn. EX 312/04, sp. zn. EX 180/04, sp. zn. EX 163/04, sp. zn. EX 158/04, sp. zn. EX 2226/03, sp. zn. EX 1276/03, sp. zn. EX 2225/03, sp. zn. EX 1726/04, sp. zn. EX 2039/04, sp. zn. EX 1881/05, sp. zn. EX 1415/05, sp. zn. EX 472/05, sp. zn. EX 400/05 z 13. februára 2020,

- sp. zn. EX 1266/06, sp. zn. EX 1262/06, sp. zn. EX 955/06, sp. zn. EX 953/06, sp. zn. EX 908/06, sp. zn. EX 350/06, sp. zn. EX 349/06, sp. zn. EX 1886/05, sp. zn. EX 348/06, sp. zn. EX 1750/02 zo 14. februára 2020,

- sp. zn. EX 1426/03, sp. zn. EX 302/02, sp. zn. EX 78/01, sp. zn. EX 73/01, sp. zn. EX 1644/00, sp. zn. EX 1660/00 zo 17. februára 2020,

- sp. zn. EX 618/06 z 18. februára 2020 a sp. zn. EX 113/01 a sp. zn. EX 295/00 z 20. februára 2020 v časti výziev na úhradu trov starej exekúcie a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti BA One, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti BA One, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, IČO 36 722 316 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd

(ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) upovedomeniami o zastavení starých exekúcií súdnej exekútorky JUDr. Barbory Božíkovej Ághovej (ďalej len „súdna exekútorka“) sp. zn. EX 1476/06, sp. zn. EX 318/00, sp. zn. EX 1812/06, sp. zn. EX 43/07, sp. zn. EX 42/07, sp. zn. EX 10/07, sp. zn. EX 851/07, sp. zn. EX 687/08, sp. zn. EX 4/07, sp. zn. EX 314/07, sp. zn. EX 29/08 z 12. februára 2012,

- sp. zn. EX 1061/99, sp. zn. EX 1105/99, sp. zn. EX 443/01, sp. zn. EX 823/00, sp. zn. EX 327/01, sp. zn. EX 619/00, sp. zn. EX 389/00, sp. zn. EX 294/00, sp. zn. EX 97/00, sp. zn. EX 1507/00, sp. zn. EX 1448/99, sp. zn. EX 1447/99, sp. zn. EX 1384/99, sp. zn. EX 1196/99, sp. zn. EX 491/01, sp. zn. EX 682/01, sp. zn. EX 1181/03, sp. zn. EX 1180/03, sp. zn. EX 823/03, sp. zn. EX 819/03, sp. zn. EX 818/03, sp. zn. EX 814/03, sp. zn. EX 663/03, sp. zn. EX 662/03, sp. zn. EX 592/02, sp. zn. EX 529/02, sp. zn. EX 215/02, sp. zn. EX 531/01, sp. zn. EX 755/01, sp. zn. EX 1874/03, sp. zn. EX 1214/03, sp. zn. EX 1177/04, sp. zn. 1173/04, sp. zn. EX 1172/04, sp. zn. EX 842/04, sp. zn. EX 840/04, sp. zn. EX 835/04, sp. zn. EX 312/04, sp. zn. EX 180/04, sp. zn. EX 163/04, sp. zn. EX 158/04, sp. zn. EX 2226/03, sp. zn. EX 1276/03, sp. zn. EX 2225/03, sp. zn. EX 1726/04, EX 2039/04, sp. zn. EX 1881/05, sp. zn. EX 1415/05, sp. zn. EX 472/05, sp. zn. EX 400/05 z 13. februára 2020,

- sp. zn. EX 1266/06, sp. zn. EX 1262/06, sp. zn. EX 955/06, sp. zn. EX 953/06, sp. zn. EX 908/06, sp. zn. EX 350/06, sp. zn. EX 349/06, sp. zn. EX 1886/05, sp. zn. EX 348/06, sp. zn. EX 1750/02 zo 14. februára 2020,

- sp. zn. EX 1426/03, sp. zn. EX 302/02, sp. zn. EX 78/01, sp. zn. EX 73/01, sp. zn. EX 1644/00, sp. zn. EX 1660/00 zo 17. februára 2020,

- sp. zn. EX 618/06 z 18. februára 2020 a sp. zn. EX 113/01 a sp. zn. EX 295/00 z 20. februára 2020 v časti výziev na úhradu trov starej exekúcie (ďalej len „napadnuté upovedomenia“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v predmetných exekučných konaniach vedených súdnou exekútkou v procesnom postavení oprávnenej. Exekučné konania boli začaté a vedené podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Národná rada Slovenskej republiky v snahe riešiť dlhotrvajúce bezúspešné exekúcie prijala zákon č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“), ktorým v ustanovení § 1 ods. 2 zaviedla legálny pojem „stará exekúcia“ na exekúcie začaté pred 1. aprílom 2017. Zároveň, za splnenia ustanovených podmienok (§ 2 zákona č. 233/1999 Z. z.), stanovila ex lege zastavenie starých exekúcií. Súdna exekútko, aplikujúc zákon č. 233/2019 Z. z., napadnutými rozhodnutiami upovedomila sťažovateľku o zastavení starých exekúcií. Súčasťou napadnutých upovedomení bola aj výzva adresovaná sťažovateľke na zaplatenie trov starej exekúcie v sume 42 € určenej podľa § 6 zákona č. 233/2019 Z. z. (tzv. paušálnych trov exekúcie).

3. Sťažovateľka namieta, že napadnutými upovedomeniami o zastavení exekúcií v časti výziev na zaplatenie paušálnych trov starej exekúcie adresovaných sťažovateľke bolo zasiahnuté do jej označených práv. Sťažovateľka v sťažnosti kritizuje predmetnú právnu úpravu § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z., v zmysle ktorej paušálne trovy znáša oprávnený. Túto zákonnú konštrukciu zavedenú zákonodarcom považuje za protiústavnú. Argumentuje tým, že v zmysle § 199c ods. 1 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017 a zodpovedajúcich ustanovení právnej úpravy trov exekútora účinných predtým trovy exekútora platí v zásade povinný a oprávnený platí trovy exekútora len vo vymedzených prípadoch, ak ich vznik možno oprávnenému pričítať. Tvrdí, že ustanovenie § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z. je potrebné vykladať ústavnokonformne, a to tak, že oprávnený je povinný hradiť paušálne trovy starej exekúcie len vtedy, ak vznik týchto paušálnych trov by bolo možné pričítať oprávnenému. Domnieva sa a tvrdí, že ona zastavenie exekúcií nezapríčinila a nemohla ani predvídať nemajetnosť povinných ani pri náležitej opatrnosti. Predmetnú úpravu považuje za protiústavnú a nesúcu znaky retroaktivity, v rozpore s jej legitímnymi očakávaniami ako oprávnenej. V závere svojej argumentácie sťažovateľka

v súhrne tvrdí, že „porušovateľ svojím opatrením, ktorým aplikoval § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z. bez nadväznosti na § 203 zákona č. 233/1995 Z. z. v znení účinnom do 31. 1. 2002 resp. bez nadväznosti na § 203 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. v znení účinnom od 1. 2. 2002 do 31. 3. 2017 a požaduje od sťažovateľky ako oprávnenej znášať paušálne trovy exekútora bez posúdenia miery zavinenia sťažovateľky - oprávnenej na zastavení exekúcie, porušil“ označené práva sťažovateľky.

4. Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom v tomto znení:

„1. Súdny exekútor JUDr. Barbora Božíková Ághová porušil upovedomeniami o zastavení starých exekúcií vydaných dňa (podľa tabuľky vyššie) sp.zn. (podľa tabuľky vyššie) začatých na základe poverenia vydaného okresnými súdmi (podľa tabuľky vyššie) č. (podľa tabuľky vyššie) doručených dňa (podľa tabuľky vyššie) na vymoženie peňažných nárokov sťažovateľky-oprávnenej voči zúčastneným osobám-povinným v časti výzva na úhradu trov starej exekúcie vo výške 42 eur základné právo sťažovateľky vlastníť majetok zaručené článkom 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo sťažovateľky na pokojné užívanie majetku zaručené článkom 1 ods. 1 prvá veta Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 36 Listiny základných práv a slobôd a právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje upovedomenia u zastavení starých exekúcií vydané súdnym exekútorom JUDr. Barbora Božíková Ághová dňa (podľa tabuľky vyššie) sp.zn. (podľa tabuľky vyššie) začatých na základe poverenia vydaných okresnými súdmi (podľa tabuľky vyššie) č. (podľa tabuľky vyššie) doručených dňa (podľa tabuľky vyššie) na vymoženie peňažných nárokov sťažovateľky-oprávnenej voči zúčastneným osobám-povinným v časti výzva na úhradu trov starej exekúcie vo výške 42 eur a veci vracia súdnemu exekútorovi JUDr. Barbora Božíková Ághová na ďalšie konania.

3. Súdny exekútor JUDr. Barbora Božíková Ághová je povinný poskytnúť sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie vo výške 100.000 eur.

4. Súdny exekútor JUDr. Barbora Božíková Ághová je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania tak, ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu na účet jej právneho zástupcu Fridrich Paľko, s. r. o. Grösslingová 4, 811 09 Bratislava, do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu...

8.1 Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne...

8.2 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

8.3 Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

9. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07). Uvedený záver platí rovnako aj pre čl. 36 ods. 1 listiny, ktorého znenie je takmer identické so znením čl. 46 ods. 1 ústavy.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

12. Ústavný súd pripomína, že vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu alebo inú ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 272/09).

13. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, ako aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať ako prípady, keď všeobecný súd urobí záver v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. 100/2005).

14. Tieto východiská, hoci formulované vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov, sú podľa názoru ústavného súdu plne aplikovateľné a aktuálne aj vo vzťahu k rozhodovaniu súdneho exekútora ako orgánu verejnej moci pri výkone jemu zverenej kompetencie v rámci súdnej moci. Exekučné konanie je osobitným druhom civilného súdneho konania, a nie podnikateľskou činnosťou súdneho exekútora, ako by sa mohlo javiť z podanej ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu označených procesných práv napadnutými upovedomeniami súdnej exekútorky

15. Predmetom ústavnej sťažnosti je predovšetkým námietka porušenia základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými upovedomeniami o zastavení starých exekúcií v časti výziev na úhradu paušálnych trov exekúcie v sume 42 €, ktorým sťažovateľka vytýka, že sú arbitrárne a že súdna exekútorka ústavne nesúladným výkladom a aplikáciou § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z. zasiahla do jej označených práv.

16. Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09, IV. ÚS 481/2013), ak zistí, že rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

17. Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípmom spravodlivosti (napr. v dôsledku prílišného formalizmu) či celkom

nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia (I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, III. ÚS 47/2013, III. ÚS 457/2014, III. ÚS 609/2014).

18. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už opakovane konštatoval, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v civilnom súdnom konaní (II. ÚS 122/05, III. ÚS 591/2013). Podľa judikovaného názoru ústavného súdu „o ústavne významnej neprimeranosti pri právno-aplikačnej činnosti možno uvažovať len vtedy, ak aplikovaná právna norma dáva konajúcemu orgánu verejnej moci priestor na úvahu pri skúmaní splnenia podmienok hypotézy, dispozície alebo sankcie. Naopak, ak konajúci orgán verejnej moci nemá právnou normou vytvorený žiaden diskrečný priestor a pri zistení splnenia podmienok jej hypotézy je povinný vyvodit' jediný možný právny následok, potom možno hovoriť už len o neproporcionalite právnej úpravy tvoriacej právny základ na konanie orgánu verejnej moci, a nie o neproporcionalite aplikácie práva“ (uznesenie vo veci sp. zn. III. ÚS 575/2012 z 20. novembra 2012 uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 80/2012).

19. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z. paušálne trovy znáša oprávnený. Exekútor vyzve oprávneného na zaplatenie paušálnych trov v upovedomení o zastavení starej exekúcie, ak exekútor paušálne trovy uplatňuje.

20. Ústavný súd, reagujúc na sťažostnú argumentáciu sťažovateľky, si v prvom rade dovoľí osvetliť niektoré právne a procesné súvislosti danej problematiky tzv. starých exekúcií v kontexte namietaných výziev na úhradu paušálnych trov starej exekúcie. Zmyslom a účelom prijatia zákona č. 233/2019 Z. z. bolo riešiť neúnosnú situáciu na exekučných súdoch, kde sa v státisíoch exekučných konaniach viedla exekúcia proti povinným dlhodobo neúspešne a v konečnom dôsledku tento stav vyúsťoval až do kolízie s princípom právnej istoty subjektov exekučného konania. Zákonodarca túto situáciu neriešil novelou Exekučného poriadku, ale samostatným zákonom, ktorým, ako už bolo uvedené, zaviedol okrem iného aj pojem stará exekúcia. Za splnenia zákonných predpokladov súdny exekútor vo svojom upovedomení má povinnosť oznámiť oprávneným,

že *ex lege* došlo k zastaveniu týchto starých exekúcií. V rámci svojho včasného upovedomenia má súdny exekútor možnosť si uplatniť u oprávneného tzv. paušálne trov zastavenej exekúcie v presne stanovenej výške. Vychádzajúc z uvedeného, je potrebné konštatovať, že zákon č. 233/2019 Z. z. je vo vzťahu k Exekučnému poriadku úpravou *lex specialis*, ktorá osobitne upravuje tam stanovené situácie, a to tak vo vzťahu k ďalšiemu trvaniu exekučného konania, ako aj vo vzťahu k otázke náhrady trov exekútora, ktorú rieši v porovnaní s Exekučným poriadkom osobitným spôsobom – na jednej strane povinnosť má oprávnený, na druhej strane neuspokojuje sa skutočná výška trov exekútora, ale len zákonom stanovená paušálna suma. Zákon č. 233/2019 Z. z. zároveň upravuje, čo treba v tomto prípade a pre účel zastavenia starej exekúcie považovať za nemajetnosť povinného. Pre úplnosť je potrebné dodať, že povinnosť oprávneného znášať trov exekúcie pri zastavení konania pre nemajetnosť povinného alebo v iných predpokladaných prípadoch obsahuje aj „generálna“ právna úprava (§ 203 Exekučného poriadku v znení od 1. februára 2002 do 31. marca 2017; v znení Exekučného poriadku od 1. apríla 2017 je to § 199c ods. 1, pozn.).

21. Ústavný súd, vychádzajúc zo znenia právnej úpravy zákona č. 233/2019 Z. z., konštatuje, že nárok na paušálnu náhradu vzniká *ex lege*, a to čo sa týka základu, aj čo sa týka výšky. Procesný postup exekútora určuje priamo *lex specialis*. Preto nie je možné uvažovať o porušení základných práv sťažovateľky nezohľadnením výkladu úpravy *lex generalis* a judikatúry z nej vychádzajúcej, keďže jej aplikácia je vylúčená existenciou a povinnosťou úpravy *lex specialis*. Na základe uvedeného ústavný súd považoval túto časť argumentácie sťažovateľky za nenáležitú a právne bez významu.

22. Taktiež je potrebné si uvedomiť, že právna úprava zákona č. 233/2019 Z. z. nedáva možnosť úvahy o vzniku a rozsahu nároku na zaplatenie paušálnych trov starej exekúcie, upravuje ho jednoznačným spôsobom, v zásade nepripúšťajúcim úvahu o rôznych výkladoch či iný záver. Jedinou úvahou súdneho exekútora je úvaha o tom, či zákonný inštitút „zastavenia starej exekúcie“ na konkrétne konanie dopadá, alebo nie. Keď na konkrétne exekučné konanie dopadne táto procesnoprávna úprava, exekučné konanie sa zastavuje *ex lege*. Procesné úkony súdneho exekútora, ktoré na túto skutočnosť

nadviažu, sú kvázi technickej povahy – administrujú dve zákonné skutočnosti: konanie sa ex lege zastavilo a priamo ex lege vzniká nárok súdneho exekútora na náhradu trov a v stanovenej výške. V kontexte týchto skutočností a s poukazom na svoju judikatúru citovanú v bode 18 považoval ústavný súd argumentáciu sťažovateľky, ktorou sa domáhala ústavne konformného výkladu a aplikácie § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z., za nedôvodnú, pretože súdna exekútorka nemala diskreciu pri vzniku a rozsahu nároku na náhradu paušálnych trov zastavených exekúcií a tento si uplatnila v súlade s platným právom.

23. V okolnostiach posudzovaného prípadu sťažovateľka, vychádzajúc zo znenia § 6 ods. 4 písm. b) zákona č. 233/2019 Z. z., ďalej namietala, že nemá vedomosť o tom, či v jej označených exekučných veciach boli exekúcie zapísané v Centrálnom registri exekúcií, pretože preverenie tejto skutočnosti ako predpoklad vzniku nároku na náhradu trov exekúcie je spoplatňované. Sťažovateľka podľa vlastných slov *„nie je v stave pri niekoľko tisíc ex lege zastavených exekúciách zisťovať, či táto podmienka je splnená a preto jej splnenie spochybňuje“*. Ústavný súd na základe citovanej formulácie sťažovateľky dospel k záveru, že sťažovateľka netvrdí, že v posudzovaných prípadoch exekúcie neboli zapísané v centrálnom registri, a preto konštatuje, že za daných okolností (absencia výslovného tvrdenia porušenia povinnosti súdneho exekútora) ústavný súd takéto spochybnenie nemá povinnosť preverovať v konaniach podľa čl. 127 ústavy, kde nepôsobí ako skutkový súd.

24. Ústavný súd ďalej konštatuje, že podstatná a najrozsiahlejšia argumentácia sťažovateľky smerovala k námietke protiústavnosti samotnej úpravy zákona č. 233/2019 Z. z. najmä v časti úpravy povinnosti oprávneného hradiť paušálne trovy starej exekúcie v prípade jej zastavenia, pričom poukazovala a analyzovala právnu úpravu v okolitých štátoch, citovala viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, Ústavného súdu Českej republiky, Ústavného tribunálu Poľskej republiky, Ústavného súdu Lotyšska, ako aj konkrétnu rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva – vec Van der Muselle proti Belgicku (rozsudok z 23. 11. 1983, séria A, č. 70). Ústavný súd v tomto smere poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v konaní o sťažnosti fyzickej alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy senát ústavného súdu nie je oprávnený

preskúmať súlad právnych predpisov s ústavou, pretože takýto prieskum je vyhradený plénu ústavného súdu v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Ústavný súd už viackrát zdôraznil, že účel konania o súlade právnych predpisov nemožno dosiahnuť v inom type konania (napr. III. ÚS 18/02, III. ÚS 244/04, IV. ÚS 54/08). Argumentácia sťažovateľky o protiústavnosti právnej úpravy je teda v prípade konania o individuálnej sťažnosti právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nedôvodná.

25. Ústavný súd v súhrne konštatuje, že napadnuté upovedomenia v časti výziev na úhradu paušálnych trov starých exekúcií sú ústavne udržateľné, rešpektujú a primeraným spôsobom interpretujú do úvahy prichádzajúce aplikované právne normy. Ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie svojho práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými upovedomeniami v časti výziev na úhradu paušálnych trov starých exekúcií, je zjavne neopodstatnená.

III.2 K namietanému porušeniu označených hmotných práv napadnutými upovedomeniami súdnej exekútorke

26. K rovnakému záveru ústavný súd dospel aj v súvislosti s námietkou porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a analogického práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými upovedomeniami v časti výziev na úhradu paušálnych trov starých exekúcií. Ide o práva hmotnoprávnej povahy. Sťažovateľka ich porušenie argumentačne odvíjala od namietaného porušenia jej práv procesnej povahy. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľky, nevyhnutným predpokladom porušenia jej hmotných práv by bol záver o tom, že došlo k porušeniu jej procesných práv (namietaná arbitrárnosť výzvy na náhradu paušálnych trov starých exekúcií, pozn.). Keďže ústavný súd vylúčil možnosť porušenia označených procesných práv sťažovateľky napadnutými upovedomeniami súdnej exekútorke, rovnako dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie svojich označených hmotných práv napadnutými upovedomeniami súdnej exekútorke.

27. Ústavný súd je toho názoru, že niet relevantnej spojitosti medzi napadnutými upovedomeniami súdnej exekútorke a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, podľa čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. S prihliadnutím na zákonnosť upovedomení súdnej exekútorke, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

28. V súvislosti s úvahou sťažovateľky, že sťažovateľka procesne nezavinila zastavenie starých exekúcií, ústavný súd dáva sťažovateľke do pozornosti, vychádzajúc z informácií obsiahnutých v ústavnej sťažnosti a jej prílohách, že v okolnostiach posudzovaných vecí exekučnými titulmi boli právoplatné a vykonateľné rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ktoré Sociálna poisťovňa zmluvne previedla na sťažovateľku ako subjekt súkromného práva na základe zmluvy. Samotný tento fakt, že Sociálna poisťovňa sa rozhodla tieto pohľadávky nevymáhať od povinných a radšej ich zmluvne previedla na sťažovateľku za odplatu, indikuje, že Sociálna poisťovňa disponovala informáciami o ich sťaženej vymáhateľnosti vzhľadom na finančnú situáciu povinných. Sťažovateľka pri odplatnom prevode týchto pohľadávok vzniknutých zo sociálneho poistenia za zlomkovú hodnotu si musela byť vedomá rizika, že vymožitelnosť týchto pohľadávok je neistá. Napriek tomu išla do podnikateľského rizika a podala návrhy na súdne vymoženie týchto pohľadávok, resp. nastúpila do procesného postavenia oprávneného v prebiehajúcich exekučných konaniach iniciovaných jej právnou predchodkyňou. Predmetné exekúcie majú tú spojitosť, že boli dlhodobo vykonávané bez úspechu, preto existuje dôvodná pochybnosť o tom, že sťažovateľka postupovala pri zachovaní primeranej opatrnosti tak, ako to v sťažnosti tvrdila. Aj v režime podľa predchádzajúcej právnej úpravy, teda v čase podania návrhu pôvodného oprávneného na vykonanie exekúcie, existovala „hrozba“ znášania trov pri nemajetnosti povinného, dokonca vo výške skutočných trov súdneho exekútora.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že potenciálny negatívny dopad na majetkové práva sťažovateľky ako oprávnenej nesúvisí s aplikáciou zákona č. 233/2019 Z. z. a napadnutými upovedomeniami súdnej exekútorky, ale skôr s rozhodnutím sťažovateľky znášať podnikateľské riziko spojené s vymáhaním postúpených pohľadávok. Ústavný súd tak v závere konštatuje, že neexistuje relevantná súvislosť medzi označenými právami hmotnej povahy a napadnutými upovedomeniami súdnej exekútorky ani v tejto argumentačnej rovine. Navyše je potrebné dodať, že sťažovateľke nič nebráni podať opätovne návrhy na vykonanie týchto exekúcií podľa § 9 zákona č. 233/2019 Z. z., v rámci ktorých si môže uplatniť aj náhradu paušálnych trov starej exekúcie ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky.

29. Keďže došlo k odmietnutiu ústavnej sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalším návrhmi sťažovateľky, pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu